

วิกฤตเศรษฐกิจ สปป.ลาว

สถานการณ์เศรษฐกิจ สปป.ลาว ในช่วงที่ผ่านมา

สปป.ลาวเผชิญกับการอ่อนค่าของเงินกีบอย่างรุนแรงมาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๖๔ และอ่อนค่าสูงสุดเมื่อเทียบกับสกุลเงินอื่น ๆ ในภูมิภาค^๑ โดยค่าเงินกีบของลาวได้อ่อนค่าลงถึงร้อยละ ๔๔ เมื่อเทียบกับเงินบาท และอ่อนค่าลงร้อยละ ๕๗ เมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เดียวกัน น้ำมันในประเทศลาวก็เข้าสู่ขั้นภาวะขาดแคลน^๒ และยังเผชิญกับปัญหาอัตราเงินเฟ้อสูงถึงร้อยละ ๙.๙ ในปี ๒๕๖๕ เรียกได้ว่าชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนลาวตอนนี้ลำบากถึงขั้นวิกฤติ เงินกีบที่อ่อนค่าลงมากเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อใน สปป.ลาว เร่งตัว เกิดปัญหาการขาดแคลนสินค้าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเร่งตัวขึ้นถึงร้อยละ ๒๕.๖ (YOY) สูงสุดในรอบ ๒๒ ปี ซึ่งในภาพรวมพบว่า โดยแท้จริงแล้ว สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีการนำเข้าสินค้ามากกว่าส่งออก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นประเทศที่มีการขาดดุลการค้าและบริการมาโดยตลอด^๓

สาเหตุวิกฤตค่าเงินใน สปป.ลาว

วิกฤตค่าเงินใน สปป.ลาว มีสาเหตุมาจากทั้งภาวะเศรษฐกิจโลกและประเด็นเชิงโครงสร้างภายในเศรษฐกิจของ สปป.ลาว ซึ่งมีความเปราะบาง ทั้งจากการขาดดุลการค้า ระดับหนี้สาธารณะที่สูง และระดับเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่ต่ำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ปัญหาเศรษฐกิจโลก ในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินนโยบายการเงินที่ตึงตัวในประเทศเศรษฐกิจหลักได้ส่งผลกระทบต่อ สปป.ลาว ผลจากการระบาดของ COVID-19 และนโยบายการเงินโลกที่ตึงตัวขึ้น ส่งผลให้เงินกีบอ่อนค่าและเงินเฟ้อเร่งตัวซ้ำเติมความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการคลังของ สปป.ลาว มากยิ่งขึ้นไปอีก แม้สถานการณ์จะเริ่มปรับตัวดีขึ้นในต้นปี ๒๕๖๕ แต่สถานการณ์สงครามรัสเซีย-ยูเครนได้ทำให้ปัญหาด้านอุปทานของ สปป.ลาว ยืดเยื้อเกินที่คาดไว้ ตลอดจนแรงบวกราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้น

๒. การขาดดุลการค้า เนื่องจาก สปป.ลาว จำเป็นต้องนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคหลายอย่าง เช่น น้ำมัน เครื่องดื่ม ปศุสัตว์ รถยนต์

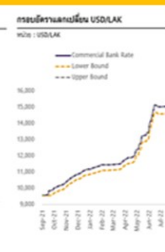
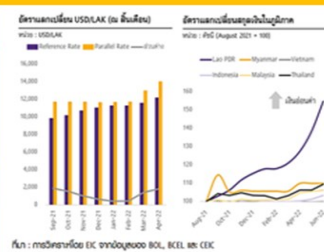
และชิ้นส่วน เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าสำเร็จรูปที่มีราคาสูงกว่า ขณะที่สินค้าส่งออกของ สปป.ลาว นอกจากไฟฟ้า คือวัตถุดิบเป็นหลัก เช่น แร่ทองแดง สินค้าเกษตร และเยื่อไม้ ซึ่งมีราคาต่ำกว่า และกดดันให้เงินกีบอ่อนค่า

๓. ระดับหนี้สาธารณะที่สูงและการขาดดุลการคลังต่อเนื่อง โดยหนี้สาธารณะของ สปป.ลาว เพิ่มขึ้นจากการที่รัฐบาลได้ระดมลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หลายโครงการ เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายของการเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้าแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Battery of Southeast Asia) และศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาค (Land-Linked Country) อย่างไรก็ตาม ฐานะการคลังของ สปป.ลาว มีค่อนข้างจำกัด ภาครัฐจึงต้องพึ่งพาทุนจากต่างชาติ อันเป็นเหตุให้ก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น โดยที่หลายโครงการที่ลงทุนไปยังไม่สามารถทำกำไรได้

๔. ระดับเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่ต่ำ ท่ามกลางการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อเนื่อง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เงินกีบอ่อนค่าและเป็นความเสี่ยงต่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ และการนำเข้าสินค้าจำเป็น เมื่อเงินสำรองระหว่างประเทศที่มีไม่เพียงพอ แต่ความต้องการสกุลเงินต่างประเทศเพื่อนำเข้าสินค้ายังคงมีเท่าเดิม ทำให้เงินกีบของ สปป.ลาว อ่อนค่าลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

บทวิเคราะห์

จากการขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลของ สปป.ลาว ต้องพึ่งเงินทุนจากต่างชาติและก่อให้เกิดภาระหนี้สาธารณะที่เร่งตัวสูงขึ้น จากข้อมูลปี ๒๕๖๕ ของ World Bank หรือ ธนาคารโลกระบุว่า สปป.ลาว มีหนี้สาธารณะราว ๔๖๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์^๔ ระดับหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ โดยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๘๘ ของ GDP ในปี ๒๕๖๔ และอัตราเงินเฟ้อขึ้นไปสูงที่ ร้อยละ ๔๐ ในเดือนเมษายน ๒๕๖๖ ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลกที่เพิ่มขึ้น^๕ และสิ่งที่น่ากังวลก็คือ หนี้ส่วนใหญ่ของ สปป.ลาว เป็นหนี้ในสกุลเงินต่างประเทศ โครงสร้างหนี้สาธารณะ สปป.ลาว เกือบทั้งหมดของ สปป.ลาว โดยการกู้ยืมส่วนใหญ่เป็นเงินกู้สำหรับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของ สปป.ลาว ซึ่งหลาย ๆ โครงการ

ก็เป็นส่วนหนึ่งของแผนริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง หรือ Belt and Road Initiative ของรัฐบาลจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ จากจำนวนหนี้สินราว ๔๖๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ มีการประเมินว่า ๓๘,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ มีกำหนดชำระคืนในช่วงปี ๒๕๖๒ ถึงปี ๒๕๖๗ เมื่อเกิดการจ่ายหนี้ไม่ไหว ก็ต้องมีการขายสินทรัพย์บางอย่างของประเทศออกไปแก่เจ้าหนี้ เช่น รัฐบาล สปป.ลาว ได้มอบอำนาจให้แก่รัฐวิสาหกิจเงินในการควบคุมโครงข่ายไฟฟ้าส่วนใหญ่ของประเทศ

ผลเป็นทางเศรษฐกิจ ผวนกับปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ที่มีแนวโน้มลึกซึ้งและจะเป็นปัจจัยกดดันต่อศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ สปป.ลาว ในอนาคต และอาจนำไปสู่ความเสี่ยงทางการเมืองและสังคมที่สูงขึ้นอีกด้วย เช่นเดียวกับ มาตรการการเงินซึ่งถ้าหากดึงตัวจนเกินไป จะส่งผลให้เศรษฐกิจที่มีความเปราะบางอยู่แล้วชะลอตัวขึ้นอีก และเพิ่มภาระด้านดอกเบี้ยของครัวเรือน และธุรกิจอีกด้วย ทั้งนี้ ในระยะสั้น สปป.ลาว อาจจะต้องยอมรับอัตราการเติบโตที่ชะลอลงเพื่อประคองเศรษฐกิจในประเทศระหว่างเจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้หลัก ขณะที่ในระยะยาว สปป.ลาว ควรเร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและเสริมความแข็งแกร่งของสถาบันในประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในอุตสาหกรรม ที่ สปป.ลาว มีศักยภาพสูง เช่น พลังงานไฟฟ้าเหมืองแร่ และโลจิสติกส์ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้สกุลเงินต่างประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

เนื่องด้วยเจ้าหนี้หลักส่วนใหญ่ของ สปป.ลาว คือจีน ตามด้วยเจ้าหนี้พหุภาคี และไทย ในระยะยาว สปป.ลาว อาจต้องยอมรับอัตราการเติบโตที่ชะลอตัวลงเพื่อประคองเศรษฐกิจในประเทศระหว่างที่อาจต้องมีการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้หลักอย่างจีน หากจีนไม่ยื่นมือเข้าช่วยเหลืออาจเป็นการลดความเชื่อมั่นของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียนต่อการกู้ยืมจากจีนเพื่อพัฒนาประเทศด้วย ซึ่งอาเซียนเป็นภูมิภาคที่จีนและสหรัฐฯ กำลังพยายามแข่งขันกันด้านอิทธิพลอยู่แล้ว ขณะเดียวกัน จีนมีการลงทุนที่สำคัญใน สปป.ลาว เช่น ทางรถไฟความเร็วสูงซึ่งเพิ่งเปิดดำเนินการไปในช่วงปลายปีที่แล้ว ซึ่งหาก สปป.ลาว ไม่สามารถชำระหนี้ได้ โครงการ BRI อื่น ๆ ในภูมิภาค เช่น แผนรถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา-หนองคาย ก็จะไปเชื่อมกับทางรถไฟใน สปป.ลาว และจีน ก็จะได้รับผลกระทบตามไปด้วย

ภาพระยะสั้น สปป.ลาว อาจมีการกู้ยืมเงินเพิ่มเติม รวมถึงนักท่องเที่ยวและเศรษฐกิจที่อาจฟื้นตัวจากการเปิดประเทศก็อาจจะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นได้บ้าง แต่ในขณะเดียวกันหากเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาฟื้นตัว และเริ่มประกาศขึ้นดอกเบี้ยก็ยิ่งเป็นการเพิ่มภาระหนี้ที่อยู่ในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯมากขึ้นไปอีกเช่นกัน

ภาพระยะยาว รัฐบาล สปป.ลาว อาจจำเป็นต้องเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าส่งออก และพยายามลดการนำเข้าให้มากที่สุด รวมถึงการรักษาค่าเงินกีบให้มีเสถียรภาพ เรียกความเชื่อมั่นจาก

นักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว สิ่งที่น่าครกกลางลาวต้องทำคือ ต้องรอดูว่าโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่ลาวกำลังลงทุนเป็นมูลค่ามหาศาลนั้น จะช่วยหารายได้เข้าประเทศได้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์ในระยะยาวกับประเทศหรือไม่

สถานการณ์ที่ไทยควรติดตามต่อไป

๑. ไทยควรติดตามการดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และติดตามสถานการณ์วิกฤตค่าเงินของ สปป.ลาว อย่างใกล้ชิด เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดนได้

๒. จากภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศของ สปป.ลาว ปัญหาราคาสินค้าที่พุ่งตัวสูงขึ้น เงินกีบที่อ่อนค่า ประชาชนภายในประเทศแบกรับค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น แนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจย่ำแย่ลงอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลให้เกิดการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานทางฝั่งสปป.ลาว เพื่อมาทำงานในประเทศไทย ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย อาจนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด แรงงานผิดกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้น ไทยจึงควรเฝ้าระวังเรื่องการค้าชายแดนที่อาจซบเซาลง เนื่องจากปัญหาการเข้าเมืองผิดกฎหมายที่อาจเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่าง ๆ

๓. ไทยควรติดตามสถานการณ์พื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญโดยรัฐบาล สปป.ลาว ให้สัมปทานกับนักธุรกิจจีน อาจเป็นแหล่งรวมอาชญากรรมทั้งยาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าสัตว์ป่า แหล่งรวมแก๊งคอลเซนเตอร์ และมิถิลชีฟออนไลน์ ชาวจีนจำนวนมากได้เข้ามาประกอบอาชีพภายในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมทองคำ และใช้เงินหยวนเป็นสกุลหลัก

อ้างอิง

- ^๑SCB Economic Intelligence Center, https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/8434/gcfhv46pum/EIC_CLMV-series_Laos-Crisis_20220809.pdf
- ^๒<https://thaipublica.org/2022/08/eic-laos-crisis/>
- ^๓<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/05/12/lao-pdr-economic-recovery-challenged-by-debt-and-rising-prices>
- ^๔<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/05/12/lao-pdr-economic-recovery-challenged-by-debt-and-rising-prices>
- ^๕<https://www.worldbank.org/en/country/lao/publication/lao-economic-monitor-may-2023-addressing-economic-uncertainty-key-findings>